

KORT NIEUWS

EEN NIEUWE BELGISCHE TELECOMMUNICATIEWETGEVING

Enkele maanden geleden heeft het Belgische Parlement een wet goedgekeurd betreffende de hervorming van sommige economische overheidsbedrijven.

Deze wet is om een dubbele reden van groot belang voor de Belgische telecommunicatiesector.

In de eerste plaats legt de wet een nieuw statuut vast voor instellingen van openbaar nut die industriële of commerciële activiteiten uitoefenen. De bedoeling is dergelijke instellingen meer autonomie te verlenen, zodat ze beter het hoofd kunnen bieden aan nationale en internationale concurrentie. De wet bevat enerzijds een algemeen statuut voor de nieuwe categorie van instellingen, "autonome overheidsbedrijven" genoemd. Anderzijds houdt ze ook reeds een meer gedetailleerde regeling in voor vier van deze overheidsbedrijven actief op het vlak van vervoer, postdiensten en telecommunicatie.

In de tweede plaats wordt in een specifieke titel (Titel III) van de wet een volledig nieuwe telecommunicatiereglementering ingevoerd.

Een meer uitvoerige beschrijving van de artikelen van deze wet die betrekking hebben op de hervorming van de Regie voor Telegrafie en Telefonie (RTT) en de telecommunicatie in het algemeen, volgt in een later nummer. Hieronder worden evenwel reeds de belangrijkste principes geschetst.

De wet voorziet in de eerste plaats in een structurele scheiding van de regelgevende en de exploitatietaken van de huidige RTT. De eerstvermelde taken worden voortaan toevertrouwd aan het nieuw op te richten Belgisch Instituut voor Postdiensten en Telecommunicatie (BIPT). De exploitatietaken van de huidige RTT worden overgedragen aan BELGACOM. De RTT als dusdanig wordt afgeschaft.

Het BIPT is een parastatale onder de hiërarchie van de Minister bevoegd voor telecommunicatieaangelegenheden. Binnen het BIPT wordt een raadgevend comité opgericht, samengesteld uit vertegenwoordigers van de diverse aanbieders van telecommunicatiediensten, van de residentiële en professionele gebruikers, van de producenten van telecommunicatie-uitrustingen en van de wetenschappelijke wereld.

BELGACOM zal het statuut verwerven van een autonoom overheidsbedrijf. In de taakomschrijving van een dergelijk bedrijf wordt een onderscheid gemaakt tussen de opdrachten van openbare dienst en de commerciële activiteiten. Terwijl voor de eerste soort van opdrachten in principe een beschermd statuut blijft bestaan, wordt voor de andere activiteiten een veel grotere autonomie toegestaan dan thans het geval is. In principe zullen de autonome overheidsbedrijven bij hun commerciële activiteiten kunnen werken onder dezelfde voorwaarden als hun concurrenten uit de private sector. Ze kunnen bijvoorbeeld elke commerciële activiteit ontwikkelen die verenigbaar is met hun maatschappelijk doel zonder opportuniststoezicht, zijn vrij voor de uitoefening van dergelijke activiteiten bijhuizen op te richten, zijn terzake niet onderworpen aan de wetgeving inzake overheidsopdrachten en beslissen in principe vrij over de

financiële structuur en over de omvang, de technieken en de voorwaarden voor externe financiering. De handelingen van de autonome overheidsbedrijven worden overigens als daden van koophandel beschouwd, zodat ze onderworpen zijn aan o.m. de wetgeving op de handelspraktijken, de prijswetgeving en de wetgeving ter bescherming van de vrije mededinging.

De bijzondere regels en de voorwaarden m.b.t. de uitvoering van de opdrachten van openbare dienst worden vastgesteld in een beheerscontract. Dit contract wordt onderhandeld tussen het overheidsbedrijf en de Staat, vertegenwoordigd door de voogdijminister, en dient nadien te worden goedgekeurd door de raad van bestuur van het bedrijf en de Ministerraad. De precieze omschrijving van de taken van openbare dienst en de voorwaarden waaronder ze worden vervuld, zullen dus in grote mate voorwerp zijn van deze onderhandelingen. Het toezicht op het overheidsbedrijf blijft dan beperkt tot een controle op de naleving van de wet, de statuten en het beheerscontract, en geschiedt door een regeringscommissaris.

Nieuw is ook dat de beheerders van de autonome overheidsbedrijven verantwoordelijk zullen zijn voor hun beleid. Ze worden immers slechts aangesteld voor een periode van 6 jaar en de hernieuwing van hun mandaat zal afhangen van de behaalde resultaten, vooral wat betreft de uitvoering van het beheerscontract en het ondernemingsplan, waarin de strategie van het bedrijf op middellange termijn zal worden vastgelegd.

Tenslotte wordt in de wet ook voorzien in een nieuw statuut voor het personeel van de overheidsbedrijven en in de oprichting, voor elk overheidsbedrijf, van een ombudsdienst om de contacten met de gebruikers beter te verzorgen.

Zoals hoger vermeld, houdt de wet van 21 maart 1991 ook een zeer grondige hervorming in van de telecommunicatiereglementering. Deze hervorming was noodzakelijk om de Belgische wetgeving in overeenstemming te brengen met de Europese richtlijnen. Het huidige monopolie van de RTT, eens omgevormd in BELGACOM, wordt aanzienlijk afgebouwd. Het monopolie heeft enkel nog betrekking op de openbare telecommunicatie. Hieronder wordt verstaan

- de aanleg, het onderhoud, de modernisering en de werking van de openbare telecommunicatie-infrastructuur; onder openbare telecommunicatie-infrastructuur wordt verstaan het geheel van uitrustingen met daarbijhorende middelen, die het openbaar domein overschrijden en bestemd zijn voor de telecommunicatie, met uitzondering van de radio- en teledistributienetten en bepaalde netwerken aangelegd voor militaire doeleinden of met het oog op de openbare veiligheid; de openbare telecommunicatie-infrastructuur wordt begrensd door ertoe behorende aansluitpunten, die per soort van gereserveerde dienst (zie lager) bij ministerieel besluit zullen worden vastgelegd op basis van limitatief in de wet vermelde criteria (integriteit, interoperabiliteit en aansluitbaarheid van goedgekeurde eindapparaten);
- de levering van een aantal diensten (de zgn. gereserveerde diensten) aan derden, ongeacht de gebruikte technologie of het gebruikte transportmiddel; deze diensten zijn de telefoondienst, de mobilfoondienst, de semafoondienst, de terbeschikkingstelling van vaste verbindingen, de telexdienst, de telegrafiedienst en, tijdelijk - tot uiterlijk 31 december 1992 - , de dienst voor gegevensschakeling (zie lager);

- de aanleg, het onderhoud en de werking van publiek toegankelijke en op het openbaar domein geplaatste inrichtingen bestemd voor telecommunicatie (bijvoorbeeld openbare telefooncellen).

Alle andere telecommunicatiediensten dan de gereserveerde diensten kunnen door elkeen in principe vrij worden aangeboden. Wel gelden hiervoor een aantal voorwaarden waaraan elke uitbater van een dergelijke dienst, dus desgevallend ook BELGACOM, dient te beantwoorden.

Vooreerst moet diegene die dergelijke dienst wenst uit te baten een zekere termijn vóór het begin van de uitbating aangifte doen van dit voornemen bij het BIPT. Het BIPT onderzoekt of de voorgenomen dienst geen gereserveerde dienst is en, indien het een dienst voor gegevensschakeling betreft, of voldaan is aan de voorwaarden van het eventuele lastenboek van openbare dienstverlening (zie lager). Het kan zich zo nodig verzetten tegen de uitbating van de dienst. Tegen een eventueel verzet is beroep mogelijk bij de Minister bevoegd voor telecommunicatieaangelegenheden. Bij een in Ministerraad overlegd koninklijk besluit kan evenwel een lijst met types van niet-gereserveerde diensten worden vastgesteld die van de verplichting van voorafgaandelijke aangifte ontheven zijn omdat het evident is dat zij geen gereserveerde dienst zijn.

Ten tweede moet voor het uitbaten van een niet-gereserveerde dienst in principe rechtstreeks of onrechtstreeks gebruik gemaakt worden van één of meer gereserveerde diensten wanneer de niet-gereserveerde dienst het openbaar domein overschrijdt.

Ten derde dienen de technische kenmerken van de interfaces tot de niet-gereserveerde diensten door het BIPT te worden gepubliceerd om een open toegang tot deze diensten mogelijk te maken. Overigens kunnen bij koninklijk besluit technische kenmerken worden opgelegd met dit doeleinde.

Voor één specifieke soort van niet-gereserveerde diensten, met name de diensten voor gegevensschakeling, kunnen evenwel nog bijzondere voorwaarden worden opgelegd in de vorm van een lastenboek van openbare dienstverlening. Onder dienst voor gegevensschakeling wordt de telecommunicatiedienst verstaan waarvan de functies zich beperken tot het transport en de schakeling van gegevens via pakket- of circuitschakeling. Het lastenboek van openbare dienstverlening kan slechts betrekking hebben op een beperkt aantal materies:

- de zgn. essentiële eisen uit de ONP-richtlijn;
- minimumvoorwaarden inzake gelijke en regelmatige beschikbaarheid, geografische bedekking en betrouwbaarheid van de dienst.

Wat betreft de eindapparaten wordt het monopolie van BELGACOM totaal afgebouwd. Wel dienen eindapparaten te voldoen aan bepaalde technische specificaties en te zijn goedgekeurd volgens een vastgelegde procedure om rechtstreeks te mogen worden aangesloten op de openbare telecommunicatie-infrastructuur.

Specifieke regelen, ruim geïnspireerd op de principes van de ONP-richtlijn, worden bovendien voorzien met het oog op de vrijwaring van de eerlijke mededinging tussen BELGACOM en zijn concurrenten uit de private sector.

Tenslotte is de wet ook vernieuwend op het vlak van de regeling van de aansprakelijkheid van BELGACOM ten aanzien van de gebruikers van de openbare telecommunicatie en de mogelijkheid tot de uitbouw van private inrichtingen.

Frank ROBBEN